

Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25247>

Özet

Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği (KSSÖ), bireylerin küresel düzeydeki sosyal sorumluluk algılarını ve eylemlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, toplam 30 maddeden oluşmakta olup, dört temel alt boyut etrafında yapılandırılmıştır: **Eyleme Dönük Sorumluluk, Ekolojik Sorumluluk, Özgeci Sorumluluk ve Ulusal Sorumluluk**. 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılan bu ölçek, yapılan geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda Türkçe literatüre kazandırılmıştır.

KSSÖ, sosyal sorumluluğu sadece dar bir çerçevede değil, aynı zamanda çevreye ve ulusal değerlere karşı hissedilen görev bilincini de kapsayan geniş bir perspektifte değerlendirmesi açısından önem taşımaktadır. Ölçek, özellikle eğitim ve sosyal psikoloji alanlarında bireylerin küresel vatandaşlık bilincini araştırmada kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Küresel sosyal sorumluluk, Ekolojik sorumluluk, Özgeci sorumluluk, Ulusal sorumluluk, Ölçek geliştirme, Psikometri, Sosyal sorumluluk.

Yazarlar

Enis Harun Başer, E. Kılınç

Amaç

Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği'nin (KSSÖ) temel amacı, bireylerin küresel düzeyde sergilediği sosyal sorumluluk algılarını ve davranış eylemlerini kapsamlı bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, sosyal sorumluluğu sadece yerel veya kurumsal bir çerçevede değil, aynı zamanda ekolojik ve ulusal boyutları da içeren çok boyutlu bir yapı olarak ele almayı hedefler.

Ölçek, özellikle akademik çalışmalarda ve eğitim araştırmalarında, bireylerin **küresel vatandaşlık** bilinci ve sorumluluk düzeylerini belirlemek için geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesi, sosyal sorumluluk kavramının kültürel ve davranışsal farklılıkları dikkate alarak Türkiye bağlamında geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Yapı

KSSÖ, 30 maddeden oluşan ve teorik olarak dört farklı alt boyutu ölçen bir psikolojik yapıya sahiptir. Bu yapı, bireylerin çevreye, topluma ve ulusal değerlere karşı hissettikleri sorumlulukları ayrıştırmaktadır. Ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları aşağıdaki gibidir:

- Eyleme Dönük Sorumluluk** (12 madde): Aktif katılım ve sorumluluk alma davranışları içerir.
- Ekolojik Sorumluluk** (5 madde): Çevre bilinci ve doğal kaynakların korunmasına yönelik tutumları ölçer.
- Özgeci Sorumluluk** (7 madde): Başkalarına iyiliğini düşünme, yardım etme ve fedakarlık yapma eğilimlerini yansıtır.
- Ulusal Sorumluluk** (6 madde): Ulusal değerlere, kültüre ve topluma karşı duyulan görev ve sorumlulukları değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları, açılmaya c? faktör analizi (AFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda ölçeğin dört faktörlü yapıya sahip orijinal teorik çerçeveyi güçlü bir şekilde desteklediği tespit edilmiştir.

Alt ölçekler düzeyinde elde edilen **faktör yük değerleri**, maddelerin ilgili faktörleri ne kadar iyi temsil ettiğini göstermektedir. Birinci faktör için yük değerleri 0.49 ile 0.71 arasında, ikinci faktör için 0.57 ile 0.74 arasında, üçüncü faktör için 0.47 ile 0.70 arasında ve dördüncü faktör için ise 0.42 ile 0.74 arasında değişmektedir. Bu değerler, ölçeğin maddelerinin kabul edilebilir düzeyde faktör yüklerine sahip olduğunu ve sağlam bir yapısal geçerlik sergilediğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği'nin iç tutarlılığı, Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir. Genel olarak ölçeğin tamamı için hesaplanan katsayı **0.89** olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenirlik katsayıları ise şöyledir:

Eyleme Dönük Sorumluluk: 0.88

Ekolojik Sorumluluk: 0.74

Özgeci Sorumluluk: 0.77

Ulusal Sorumluluk: 0.73

Tüm alt boyutların Cronbach Alfa değerlerinin 0.70'in üzerinde olması, her bir alt boyutun da kendi içinde yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu teyit etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin tutarlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde kullanılan Faktör Analizi, 30 maddelik ölçeğin dört temel faktör altında toplandığını doğrulamıştır. Bu dört faktör, küresel sosyal sorumluluk kavramının teorik olarak

öngörülen çok boyutlu yapıya istatistiksel olarak desteklemektedir.

Faktör yükleri, her bir maddenin yalnızca ait olduğu faktörle yüksek korelasyon gösterdiğini ve diğer faktörlerle düşük korelasyon sergilediğini kanıtlamıştır. Bu durum, ölçeğin faktörler arası ayrıma geçerli (discriminant validity) sahip olduğunu ve dört alt boyutun birbirinden bağımsız, ancak ilgili yapıları ölçtüğünü göstermektedir. Faktör yük değerlerinin 0.42 ile 0.74 arasında değişmesi, maddelerin ilgili alt boyutları ölçme konusunda güçlü bir katkı sağladığını belirtmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Çok Boyutlu Öz Bildirim Ölçeği (30 madde, 4 alt boyut)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkin Popülasyon (Özellikle üniversite öğrencileri ve genel yetişkin örneklemeler)

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören bireyler ve genel popülasyondan örneklemeler üzerinde uygulanabilir niteliktedir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (1= Kesinlikle Katılmıyorum; 5= Kesinlikle Katılıyorum). Öçekten alınabilecek en yüksek puan, bireyin küresel sosyal sorumluluk algısının o derece yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Sorumluluk, Güvenirlilik, Geçerlik, Ekoloji, Özgeciliği, Ulusal bilinç, Ölçek, Psikometrik özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Kodu: Bilinmiyor

İletişim E-posta Adresleri: enisharunbaser@gmail.com

Yayın Adresi: Enis Harun Başer (Sorumlu Yazar)

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, akademik bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Bilimsel ve akademik amaçlı? kullan?mlar için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Test Y?I?: Yayın referansına göre belirlenebilir.

Ücret: Bilinmiyor, ancak akademik geliştirme ölçekleri genellikle ücretsizdir.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [kuresel-sosyal-sorumluluk-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/kuresel-sosyal-sorumluluk-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Başer, E. H. ve K?I?nç, E. (Tarih Bilinmiyor). Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 75-89. DOI: [10.19126/suje.57328](https://doi.org/10.19126/suje.57328).

Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

4 alt boyut ve 30 madde

Eyleme Dönük Sorumluluk (12 m)

Ekolojik Sorumluluk (5 m)

Özgeci Sorumluluk (7 m)

Ulusal Sorumluluk (6 m)